

Abstrakt

Klimatický skepticismus se stává stále zřetelnějším a zjevně narůstajícím sociálním fenoménem. Západní teoretici doposud popsali různé formy, kterých skepticismus nabývá, i faktory, které jeho nárůst podporují. V posledních letech pozorujeme v Česku známky podobného trendu, kdy se snižuje množství lidí, kteří antropogenní změny klimatu považují za závažné a postupně se zvětšuje podíl „skeptické populace“.

Ačkoli v první polovině práce přináším také přehled dat o „veřejné klimaskepsi“ (kvantitativní výzkumy veřejného mínění), těžištěm je výzkum aktivit jedinců a skupin, kteří relativizují závažnost změn klimatu soustavně, veřejně a více či méně organizovaně. V takovém případě lze mluvit o klimaskeptickém aktivismu jako jisté formě kontrahnutí vůči environmentalismu a mainstreamové klimatologii.

Studie staví hlavně na kvalitativním výzkumu uskutečněném mezi lety 2011 - 2014 prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s aktivními českými klimaskeptiky. Cílem výzkumu bylo popsat strategie jednání klimaskeptiků v měnícím se politickém a diskursivním prostředí, podoby jejich organizace a rámování změn klimatu i zúčastněných aktérů.

Hlavním zjištěním je poznatek, že aktivní česká klimaskepsi se mezi lety 2007 - 2014 prošla obdobími měnící se intenzity a dynamiky. Nejsilnější byla patrně v letech 2007 - 2008, kdy její organizační platformou byly think-tanky s tržním přístupem k životnímu prostředí a v Praze vystupovaly nejvýznamnější postavy zahraniční klimaskepsi. Zhruba od roku 2011 však klimaskepsi ustupuje z agendy hlavních think-tanků a rozptyluje se mezi vícero menších sdružení, výrazných jednotlivců a do virtuálního prostoru.

Klimaskeptici předkládají své argumenty v silně expertizační podobě, což podněcuje úvahy o potenciálu hlubší mobilizace tohoto kontrahnutí. Silná expertizace na jedné straně znesnadňuje politizaci, na straně druhé posiluje dojem kontroverze a neshod v komunitě vědců – což pomáhá oddalovat rozhodnutí a podporovat nečinnost v otázkách klimatu. Expertizace (ne nutně profesionalizace) je tak efektivní strategií deproblematizace jevu, který ekologická hnutí a klimatologové mají za podstatný.

Celkově lze dopad klimaskeptiků označit termínem „nesamozřejmost antropogenní hypotézy“. Zatímco před rokem 2007 byli primárními „vykladači“ změny klimatu experti oboru (klimatologové), s mobilizací klimaskeptické opozice se spektrum mluvčích rozšířilo. Klimatologové i ekologičtí aktivisté pak začali pociťovat ztuhlou potřebu téma antropogenní změny nejen vykládat, nýbrž i obhajovat a dokazovat jeho relevanci.